

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Toma Nadejda și Victor Boico,

a judecat în ședință publică cererea de revizuire declarată de către petiționarul Ana Mîțu, prin care se solicită casarea încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 octombrie 2013 și anulării ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 02 iunie 2012.

Instanța de revizuire: 06.01.2021 – 08.02.2021.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul – Nicolai Suvac, care a solicitat admiterea cererii de revizuire declarată de către petiționarul Ana Mîțu;

Avocatul petiționarului Ana Mîțu – Dumitru Pavel, care a pledat pentru admiterea cererii de revizuire declarate.

Colegiul penal lărgit asupra cererii de revizuire,

C O N S T A T Ă :

1. La 31 mai 2013, petiționarul Ana Mîțu a depus la Procuratura s. Botanica, mun. Chișinău o plângere privind maltratarea acesteia de colaboratorii BPDS „Fulger” a IGP.

2. La 20 iunie 2013, prin ordonanța procurorului Veaceslav Potînga, s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale cu clasarea procesului penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

3. Ordonanța a fost contestată la procurorul ierarhic superior, iar prin ordonanța din 16 august 2013, plângerea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

4. Ordonanțele nominalizate au fost contestate în condițiile art.313 Cod de procedură penală.

5. Prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 octombrie 2013, a fost respinsă plângerea, fiind menținute ordonanțele procurorilor.

6. Împotriva încheierii declară cerere de revizuire petiționarul Ana Mîțu, care în temeiul prevederilor art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, solicită anularea încheierii și ordonanțelor nominalizate, invocând că prin Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului din 30 iunie 2020 (cererea nr. 23524/14) emisă în cauza Mîțu v. Republica Moldova, a fost constatată violarea Articolului 3 din Convenție sub aspect material.

7. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 464¹ alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Conform art. 464¹ alin. (11) Cod de procedură penală, dacă se constată că cererea este întemeiată, instanța:

1) *desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și rejudecă cauza potrivit dispozițiilor art. 434–436 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător;*

2) *dispune, în cazul în care este necesară administrarea de probe, rejudecarea în ordine de revizuire la instanța de judecată în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului.*

Examinând calea extraordinară de atac prin prisma dispozițiilor legale menționate, Colegiul penal consideră cazul dat de revizuire ca fiind dublu condiționat, ce presupune:

- *existența unei hotărâri definitive a Curții, prin care sa constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale persoanei;*

- *și consecințele grave ale încălcării Convenției continue să se producă și să nu poată fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.*

Având în vedere cele menționate, Colegiul constată că prezenta cerere de revizuire este formulată de o persoană cu privire la care Curtea Europeană s-a pronunțat, existând o hotărâre prin care aceasta a constatat o încălcare a unui drept al persoanei care solicită revizuirea.

În sensul vizat se atestă că, în cauza Mîțu v. Republica Moldova, a fost constatată violarea Articolului 3 din Convenție sub aspect material, și anume, Curtea a notat că niciuna dintre autoritățile care a examinat plângerea reclamantei nu a atras atenție la declarațiile acesteia, bazată pe un tricou cu o urmă de cizmă pe spate lăsat de un ofițer al unității care a împins-o pe reclamantă la sol cu piciorul, când aceasta deja se

afla sub controlul a cel puțin doi ofițeri ai forțelor speciale antrenati special în a imobiliza suspectii și când, precum a fost confirmat de un anumit număr de persoane, aceasta abia își putea coordona mișcările.

Mai mult decât atât, Curtea de la Strasbourg a menționat că „(...)procuratura și instanțele nu au făcut o analiză a modului în care operațiunea a fost planificată ca să determine dacă toți pașii rezonabili au fost întreprinși cu scopul de a minimiza sau preveni vătămarea celor ce se aflau în apartament. În deciziile luate nu există nici o mențiune a verificării existenței și sursei „informației operaționale” conform căreia suspectul avea în posesia sa arme de foc. Această informație a făcut necesară implicarea forțelor speciale și deja consecințele relevante cu privire la folosirea forței. Nici procuratura, nici judecătorul nu au examinat dacă unitatea avea dreptul de a utiliza mijloace speciale împotriva unei femei, conform normelor prevăzute la articolul 8 al Legii nr. 218. În special, aceștia nu au examinat dacă reclamanta a atacat ofițerii sau a opus rezistență într-un mod periculos pentru viața și sănătatea altor oameni. Prin urmare, nici legalitatea folosirii forței nu a fost în totalitate verificată de către instanțele naționale. Chiar mai mult, autoritățile nu au identificat care ofițeri concret au maltratat reclamanta, în special împingând-o la sol cu o cizmă”.

De asemenea, Curtea a subliniat că, în pofida faptului că procurorii și judecătorul de instrucție au verificat că forța a fost utilizată în circumstanțele prevăzute de lege (în special opunerea rezistenței la cerințele poliției și necesitatea de a neutraliza orice pericol potențial de la arme de foc), nici o analiză particulară a nivelului forței utilizate nu a fost făcută, cu alte cuvinte, stabilind că forța a fost utilizată legal asupra reclamantei și a soțului ei, autoritățile nu au verificat dacă o astfel de forță a fost excesivă în aceste circumstanțe.

Într-un final, Curtea Europeană a stabilit că, modul în care reclamanta a fost tratată din moment ce a fost imobilizată și planificarea insuficientă a operațiunii ce a lăsat prea mult loc pentru improvizare și respectiv pentru o posibilă folosire excesivă a forței, a constituit un tratament degradant încălcând Articolul 3 din Convenție.

Subsecvent, Colegiul penal reține că, fiecare înaltă parte contractantă la Convenție are obligația, în temeiul art. 1 din Convenție de a recunoaște drepturile Convenției oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa și, în temeiul art. 46 § 1 din Convenție, s-a angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale instanței europene în litigiile la care ea este parte. Adică, interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale, adoptate în privința Republicii Moldova, sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești naționale.

Mai mult decât atât, conform prevederilor alin. (8) art. 7 Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanța de judecată.

Reieșind din sensul acestei norme, au caracter obligatoriu nu doar interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale adoptate în privința Republicii Moldova, dar și cele

adoptate în privința altor state. Cel mai eficient mod de a repune persoana căreia i-a fost recunoscută încălcarea în situația sa inițială (*restitutio in integrum*) pentru Republica Moldova ca stat contractant și în conformitate cu prevederile legale în vigoare, este aplicarea căii de atac extraordinare, și anume, a procedurii de revizuire a cauzei la nivel național, prin care instanța își retractează propria hotărâre.

Astfel, luând în considerație forța obligatorie a hotărârii CtEDO, Colegiul penal stabilește că încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 octombrie 2013, este una neîntemeiată.

Or, judecătorul pripit a conchis precum că, plângerea petiționarei este una nefondată, apreciind subiectiv circumstanțele cauzei, fără a intra în esență.

În aceste circumstanțe, ținând cont de hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 30 iunie 2020, în cauza Mîțu v. Republica Moldova, și, că hotărârile atacate sunt afectate de erori de drept, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, cu desființarea încheierii judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 octombrie 2013 și dispunerii rejudecării cauzei de către Judecătoria Chișinău în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de judecată urmează să înlătore erorile de drept menționate, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu prevederile art. 464¹ alin. (11), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

admite cererea de revizuire declarată de către petiționarul Ana Mîțu, se desființează încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 08 octombrie 2013, și dispune rejudecarea cauzei de către Judecătoria Chișinău alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **16 februarie 2021.**

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan

Nadejda Toma

Victor Boico